

**Арча район Советы
карары**

« 20 » май 2020 ел

№ 320

**Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр проекты
турында**

«Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставын гамәлдәге законнарға туры китерү максатыннан, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясына, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлдәге 45-ТРЗ номерлы ТР Законна таянып, Арча район Советы карар бирде:

1. Арча район Советының 22.01.2015 ел, № 313 карары белән расланган (28.05.2015 Ел, № 335, 26.10.2015 № 11, 19.02.2016 ел, №9; 2016 ел, 10.11.2017, №150, 23.01.2018 ел, №160, 18.04.2019 ел, №243 үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) Арча муниципаль районы Уставына түбәндәге үзгәрешләрне һәм өстәмәләрне кертергә:

1) 6 статьяның 1 өлешендәге 17 пунктына «Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган» сүзләреннән соң «авылара территориядә урнашкан жир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планын биү» сүзләрен өстәргә;

2) 6.1 статьяга түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

а)киләсе эчтәлектәге 4.1 пунктн өстәргә:

4.1) жылылык белән тәмин итүнең бәя зоналарында бердәм жылылык белән тәмин итүче оешма тарафыннан жылылык белән тәмин итү объектларын төзү, реконструкцияләү һәм (яки) модернизацияләү буенча, жылылык белән тәмин итү системасының ышанычлылыгын һәм энергетика нәтижелелеген үстерү өчен кирәкле һәм жылылык белән тәмин итү схемасы буенча "Жылылык белән тәмин итү турында" Федераль законда билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә жылылык белән тәмин итү системасының ышанычлылыгын һәм энергетик нәтижелелеген арттыру өчен кирәкле һәм жылылык белән тәмин итү системасының бердәм жылылык белән тәмин итү";

б) 12 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«12) авыл жирлекләренең генераль планнарын, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, авыл жирлекләренең генераль планнары нигезендә эзерләнгән территорияне планлаштыру буенча документларны

раслау, жирлек чикләрендә урнашкан жир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планын бирү, төзелешкә рөхсәтләр бирү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очрактардан тыш), авыл жирлекләре территориясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзүне, үзгәртеп коруны гамәлгә ашырганда объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтнамә бирү, авыл жирлекләрен шәһәр төзелеше проектлауның жирле нормативларын раслау, муниципаль ихтияжлар өчен авыл жирлекләре чикләрендә жирләренә резервлау һәм жир кишәрлекләрен алу, авыл жирлекләре чикләрендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очрактарда биналарны карау, аларны карау, тикшерү барышында ачыкланган житешсезлекләренә бетерү турында тәкъдимнәр бирү, индивидуаль торак төзелеше яисә бакча йортын төзү яки реконструкцияләү турында хәбәрнамәдә күрсәтелгән хәбәрнамәнең туры килүе турында хәбәрнамә жиберү (алга таба - - индивидуаль торак төзелеше яисә бакча йорты объектының планлаштырыла торган (параметрлары һәм жир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше объектын яки бакча йортын урнаштыру мөмкинлеге, индивидуаль торак төзелеше яисә бакча йорты параметрларын планлаштырыла торган төзү турында хәбәрнамәдә күрсәтелгән индивидуаль торак төзелеше яисә бакча йорты параметрларының билгеләнгән параметрларга туры килмәве һәм (яисә) жир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше объектын яки бакча йортын урнаштыруның рөхсәт ителмәве турында хәбәрнамә, шәхси торак төзелеше яки бакча йортының төзелгән яки үзгәртеп корылган объектының яки үзгәртеп корылган жир кишәрлекләрендә шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар таләпләренә туры килмәве яки туры килмәве, максатчан билгеләнеше буенча кулланылмаган яисә Россия Федерациясе законнарын бозып файдаланыла торган жир кишәрлеген тартып алу турында Карар кабул итү турында хәбәрнамәләр, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очрактарда үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү , авылара территориядә урнашкан жир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планын бирү;

3) 30 статьяга түбәндәге үзгәрешләренә кертергә:

а) 6 өлешне түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«6. үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы Район Советы депутаты хокуклы түгел:

1) шәхсэн яки ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шөгыйльләнергә;

2), түбәндәге очрактардан тыш, коммерция яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак төзелеше, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтенең гомуми жыелышында (конференция) катнашу;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милекчеләр ширкәтенен гомуми жылышында катнашу (конференция) катнашудан тыш) катнашу (Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфай затына (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенен югары башкарма органы житәкчесе) алдан хәбәр итү белән;

в) Россия Федерациясе субъектының муниципаль берәмлекләре советында, башка муниципаль берәмлекләренен берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә башкару;

г) муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер) булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) мәнфәгатьләрен муниципаль берәмлек исеменнән гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен башкару;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгьльләнергә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта укытучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый; әгәр Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаса, Россия Федерациясе территориясендә эш итүче коммерцияле булмаган хөкүмәткә карамаган чит ил оешмаларының һәм аларның структур бүлекчәләренен идарә органнары, попечительләр һәм күзәтүчеләр советлары, бүтән органнары составына керү;

б) 6.2 өлеш. түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында «2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 7.2 өлешендә үткәрелгән тикшерү нәтижәсендә» коррупциягә каршы тору турында "2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда," дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында "2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә, тьюларны, бурычларны үтәмәү фактларын ачыклаганда.счеллар (кертмнәр) ачарга һәм аларга ия булырга, Россия

Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында кулдагы акча һәм кыйммәтләрне сакларга, чит ил финанс инструментларына ия булырга һәм (яки) файдаланырга», Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфай заты (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенәң югары башкарма органы житәкчесе) депутат, жирле үзидарәнәң сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнәң сайланулы вазыйфай заты вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату яисә күрсәтелгән затларга карата жирле үзидарә органы, тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле жирле үзидарә органы, яисә судка мөрәжәгать итә.»;

в) түбәндәге эчтәлекле 6.2.1. пункт өстәргә:

«6.2.1. Жирле үзидарәнәң сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнәң сайланулы вазыйфай заты, үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренәң) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында дәрәс һәм тулы булмаган белешмәләр биргән депутатка, жирле үзидарәнәң сайланулы вазыйфай затына, әгәр дә бу мәгълүматларны бозып күрсәтү мөһим түгел икән, түбәндәге җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин:

- 1) кисәтү;
- 2) депутатны, жирле үзидарәнәң сайланулы органы әгъзасын муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органында, жирле үзидарәнәң сайланулы органында вазыйфадан азат итү, аның вәкаләтләрә вакыты беткәнчә, муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органында, жирле үзидарәнәң сайланулы органында вазыйфа биләүдән мәхрүм итү;
- 3) вәкаләтләрән даими нигездә гамәлгә ашыру хокукыннан мәхрүм итү белән аның вәкаләтләрә срогы тәмамланганчы даими нигездә вәкаләтләрән гамәлгә ашырудан азат итү;
- 4) муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органында, жирле үзидарәнәң сайланулы органында аның вәкаләтләрә срогы тәмамланганчы вазыйфаларны биләүне тью;
- 5) вәкаләтләр срогы тәмамланганчы даими нигездә вәкаләтләрән үтәүне тью»;

г) түбәндәге эчтәлекле 6.2.2. пункт өстәргә:

«6.2.2. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 7_3-1 өлешендә күрсәтелгән җаваплылык чараларын депутатка, жирле үзидарәнәң сайланулы органы әгъзасына, жирле үзидарәнәң сайланулы вазыйфай затына куллану турында Карар кабул итү тәртибе Россия Федерациясе субъекты законы нигезендә муниципаль хокукый акт белән билгеләнә.»;

д) 8 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«8. Депутат, жирле үзидарәнәң сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнәң сайланулы вазыйфай заты вәкаләтләрә 2008 елның 25 декабрәндәге "Коррупциягә каршы тору турында" 273-ФЗ номерлы Федераль законда, "дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда, "аерым

категория затларның аерым категорияләренә счетлар ачарга һәм аларга (кертемнәр) ия булуны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында "2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы каралмаган булса, "Чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яисә) алардан файдалану "темасына Россия Федерациясе территориясеннән читтә яшәүче гражданның түләүсез юридик ярдәм күрсәтү турында" 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән башкасы каралмаган булса.»;

4) 88 статьяны түбәндәгә редакциядә баян итәргә:

"88 Статья. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган хокукый актлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга бүтән түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләр һәм йөкләмәләр, шулай ук дәүләт (муниципаль) контрактлары, шартнамәләр (киләшүләр) шартларын үтәүне тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, башлангыч һәм алга таба бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле Контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлегә булып тора.

3. Эчке муниципаль финанс контроле Арча муниципаль районы Башкарма комитеты органнары (вазыйфай затлары) булып торучы муниципаль финанс контроле органнарының контроль эшчәнлегә булып тора.

4. Беренчел контроль жирле бюджет үтәлеше барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Алга таба контроль район бюджеты үтәлеше нәтижәләре буенча аларның үтәлешенә законлылыгын, исәп-хисапның дөрөсләнгән билгеләү максатыннан башкарыла.».

2. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проекты буенча гражданның тәкъдимнән исәпкә алу тәртибен һәм гражданның 1 нче кушымта нигезендә фикер алышуда катнашуын расларга.

3. № 2 кушымта нигезендә Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проекты буенча ачык тыңлаулар үткәру тәртибен һәм гражданның аның турында фикер алышуда катнашуын расларга.

4. Әлеге карарны «Арча хәбәрләре» район газетасында яки Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга. (<http://pravo.tatarstan.ru>).

5. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проектына кергән тәкъдимнән исәпкә алу, гомумиләштерү һәм карау буенча түбәндәгә составта эшче төркем төзәргә:

1. Гарипова Г. Ф – - 2нче номерлы Арча сайлау округы буенча депутат, төркем житәкчесе;

2) _____ – депутат _____ сайлау округы, төркем әгъзасы;

3) _____ – депутат _____ сайлау округы, төркем әгъзасы.

6. Арча район Советы депутатларының Уставка төзәтмәләр рәвешендә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проекты буенча тәкъдимнәре 2020 елның 4 июненә кадәр эшче төркемгә кертелә дип билгеләргә.

7. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проекты буенча гражданнарның тәкъдимнәре Ф.и.а.и., туган елы, адресы: Арча шәһәре, Совет майданы, 14 нче йорт адресы буенча язма рәвештә эшче төркемгә жиберелә дип билгеләргә.

8. 2020 елның 5 июнендә 16.00 сәгатъгә Арча район Советының кече залында Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проекты буенча ачык тыңлаулар билгеләргә.

9. Эшче төркем, Арча район Советы депутатлары төзәтмәләрен һәм уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проектына гражданнарның тәкъдимнәрен өйрәнеп һәм гомумиләштереп, аны 2020 елның 25 июненә кадәр Арча район Советы каравына кертәргә тиеш.

Арча муниципаль районы башлыгы,
Арча район Советы рәисе

И.Г. Нуриев

**Арча муниципаль районы Уставында
үзгәрешләр һәм өстәмәләр проектына гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу тәртибе**

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кергү проекты буенча тәкъдимнәр Арча район советына түбәндәге адрес буенча кертелә: 422000, Татарстан Республикасы, Арча районы, Арча шәһәре, Совет мәйданы, 14 йорт, язма рәвештә төзәтмәләр таблицасы рәвешендә:

№	Пункт, пунктча	Карар проекты тексты	Төзәтмәләр тексты	Төзәтмәне исәпкә алып, проект тексты	Төзәтмәләр авторы (Ф.И.О., адресы, эш урыны, укулар)

Тәкъдимнәр әлеге карар «Арча хәбәрләре» район газетасында басылып чыккан көннән соң эш көннәрендә 8 сәгатьтән 17 сәгатькә кадәр кабул ителә.

2. Ачык тыңлауларда катнашу өчен гаризалар түбәндәге адрес буенча бирелә: 422000, Татарстан Республикасы, Арча районы, Арча шәһәре, Совет мәйданы, 14 йорт, язмага яки почта аша.

Гаризалар эш көннәрендә 8.00 сәгатьтән 17.00 сәгатькә кадәр гавами тыңлаулар үткәрү датасына кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

3. Гражданнарның тәкъдимнәре эшче төркем тарафыннан теркәлә һәм карау өчен «Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Советына һәм башлыгына тапшырыла.

Арча муниципаль районы башлыгы урынбасары,

район Советы ррәисе

Г.Ф. Гарипова

Арча муниципаль районы Уставы проекты буенча гавами тыңлаулар үткәру тәртибе

1. Үзгәрешләр һәм өстәмәләр проектын карау буенча ачык тыңлаулар
Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләр Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставының 15 статьясы нигезендә башкарыла.
2. Гавами тыңлаулар Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, прокуратура, белгечләр, сәяси партияләр, башка ижтимагый берләшмәләр, белгечләр, кызыксынган затларны чакырып үткәрелергә мөмкин.
3. Ачык тыңлауларда Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының һәр кешесе катнашырга хокуклы.
4. Катнашучыларны теркәу гавами тыңлаулар башлангычга 1 сәгать кала башлана.
5. Ачык тыңлауларда Арча муниципаль районы башлыгы яки Башлыгы урынбасары рәислек итә.
6. Гавами тыңлаулар рәислек итүченең кереш сүзе белән ачыла, ул утырышта катнашучыларга тикшерелә торган мәсьәләләрнең асылы, тыңлауларны үткәру тәртибе турында хәбәр итә.
7. Беркетмәне рәсмиләштерү, кергән тәкъдимнәрне исәпкә алу өчен, секретариат житәкчесе һәм ике әгъзасы составында гавами тыңлаулар секретариаты сайлана.
8. Төп доклад белән Устав проекты эшләу буенча эшче төркем житәкчесе чыгыш ясыя.
9. Төп докладтан соң сүз гавами тыңлауларда катнашырга чакырылган катнашучыларга бирелә.
10. Чыгыш хокукы белән гавами тыңлауларда катнашучылар гариза бирү вакытына бәйле рәвештә чиратлылык тәртибендә үз тәкъдимнәрен аргументацияләү өчен чакырыла.
11. Гавами тыңлауларда катнашучыларның чыгышлары расланган регламент нигезендә дәвам итәргә тиеш.
12. Гавами тыңлауларда катнашучылар чыгыш ясаганнан соң рәис рөхсәте белән чыгыш ясаучыларга сораулар бирергә хокуклы.
13. Гавами тыңлауларда катнашучылар гавами тыңлаулар барышына тыкшынырга, аларны туктатырга һәм аларны үткәругә комачауларга хокуклы түгел.
14. Гавами тыңлаулар уздырганда тәртипне үтәү ачык тыңлауларда катнашу өчен мәжбүри шарт булып тора.
15. Гавами тыңлаулар үткәру тәртибе бозылган очракта, рәислек итүче аларны тыңлаулар үткәрелә торган бинадан төшереп калдыруны таләп итәргә хокуклы.

16. Чыгышлар тәмамланганнан соң, рәислек итүче гавами тыңлаулар секретариаты житәкчесенә гавами тыңлаулар барышында әйтелгән тәкъдимнәрне ачыклау өчен сүз бирә ала.

17. Гавами тыңлауларда катнашучыларның барлык кисәтүләре һәм тәкъдимнәре гавами тыңлаулар беркетмәсенә кертелә. Ачык тыңлаулар беркетмәсе секретариат житәкчесе һәм әгъзалары тарафыннан имзалана һәм Арча район Советы материалларында билгеләнгән тәртиптә саклана.

18. Гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә гавами тыңлаулар секретариаты тарафыннан әзерләнгән һәм халыкка житкерелергә тиеш.

19. гавами тыңлаулар уздыруны оештыру һәм матди-техник тәәмин итү Арча район Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Арча муниципаль районы башлыгы урынбасары,
район Советы рәисе урынбасары

Г.Ф. Гарипова